

Satyam Shivam Sundaram #7 vraag 1
Een mooie dienaar, een gevaarlijke meester
10 november 1987 in het Chuang Tzu Auditorium

Geliefde Osho,

Hoe leidt gadeslaan naar no-mind? Ik ben steeds meer in staat mijn lichaam gade te slaan, mijn gedachten en gevoelens en dit voelt zo goed. Maar momenten van geen gedachten komen maar heel zelden. Als ik u hoor zeggen dat 'meditatie is getuige zijn' voel ik dat ik dat begrijp. Maar als u het hebt over no-mind klinkt dat helemaal niet zo eenvoudig. Zou u alstublieft commentaar willen geven?

Prem Anubuddha, meditatie beslaat een hele lange pelgrimstocht. Als ik zeg 'meditatie is getuige zijn', is dit het begin van meditatie. En als ik zeg 'meditatie is no-mind' betreft dit de voltooiing van de pelgrimstocht. Getuige zijn is het begin, no-mind is de vervulling, getuige zijn is de methode om no-mind te bereiken. Natuurlijk zul je voelen dat getuige zijn makkelijker is. Het is dicht bij je.

Maar getuige zijn is slechts als het zaad, en dan is er een lange periode van wachten. Niet alleen wachten, maar vertrouwen dat dit zaad zal gaan uitlopen, dat het een struik zal worden, dat op een dag de lente zal komen en de struik bloemen zal hebben. No-mind is de laatste fase van bloei.

Het zaaien van het zaad is natuurlijk heel makkelijk; het is in jouw handen. Maar bloemen brengen gaat jou te boven. Je kunt de hele bodem klaarmaken, maar de bloemen zullen uit zichzelf komen; je kunt ze niet forceren te komen. De lente ligt buiten jouw bereik – maar als jouw voorbereiding perfect is, komt de lente; dat is absoluut gegarandeerd.

Het is helemaal goed zoals je bezig bent. Getuige zijn is het pad en jij begint zo nu en dan een ogenblik zonder gedachten te voelen. Dit zijn de glimpjes van no-mind... maar slechts voor een ogenblik.

Onthoudt een fundamentele wet: wat voor een enkel ogenblik kan bestaan kan ook eeuwig worden. Jou zijn geen twee momenten tegelijk gegeven, maar altijd een moment. En als je een moment kunt omzetten tot een gedachteloze staat, leer je het geheim. Dan is er geen hindernis, geen reden waarom je niet het tweede moment kan veranderen, dat ook alleen komt, met hetzelfde potentieel en dezelfde capaciteit.

Als je het geheim kent, heb je de hoofdsleutel die elk moment kan openen voor een glimpje van no-mind. No-mind is het uiteindelijk stadium, als de mind voorgoed verdwijnt en de gedachteloze ruimte jouw intrinsieke realiteit wordt. Als deze paar glimpjes komen, laten ze zien dat je op het juiste pad bent en dat je de juiste methode gebruikt.

Maar wees niet ongeduldig. Het bestaan vraagt enorm veel geduld. De uiteindelijke mysteriën worden alleen geopend voor hen die een enorm veel geduld hebben.

Dat doet me denken... In het oude Tibet was het gebruikelijk, respectabel, dat elke familie bij zou dragen aan het grote experiment van het zich ontwikkelende bewustzijn. Dus het oudste kind van elke familie werd aan de kloosters gegeven om getraind te worden in meditatie. Misschien heeft geen enkel ander land zo'n uitgebreid experiment in bewustzijn gedaan.

De vernietiging van Tibet door de handen van het communistische China is een van de grootste rampen die de mensheid kon overkomen. Het is niet slechts een kwestie van een klein land, het is een kwestie van een groot experiment dat al eeuwenlang aan de gang was in Tibet.

Het oudste kind werd gegeven aan de kloosters als het nog erg klein was, vijf of hoogstens zes jaar oud. Maar Tibet wist dat kinderen het getuige zijn beter kunnen leren dan volwassenen. De volwassenen zijn reeds uitermate beschadigd. Het kind is onschuldig en de lei van zijn mind nog helemaal leeg, hem leegheid leren is absoluut makkelijk.

Maar een klooster binnengaan was heel erg moeilijk voor een kind, zeker voor een klein kind. Ik moet denken aan een incident... ik vertel er je slechts een; er zullen honderden van dit soort incidenten geweest zijn. Dat kan niet anders.

Een klein kind, zes jaar oud, gaat weg. Zijn moeder huilt, want het leven in een klooster zal voor een klein kind heel zwaar zijn. De vader zegt tegen het kind: 'Niet omkijken. Het gaat om de eer van de familie. Geen enkele keer zelfs in de hele geschiedenis van onze familie heeft een kind ooit omgekeken. Wat voor test ze je ook geven om het het klooster binnen te gaan, ook al staat je leven op het spel, kijk niet om. Denk niet aan mij of aan je moeder en haar tranen. We sturen je met grote vreugde voor het ultieme experiment in menselijk bewustzijn, hoe pijnlijk de scheiding ook is. Maar we weten dat je voor alle testen zult slagen, je bent ons bloed, en natuurlijk zul je de waardigheid van jouw familie bewaren.'

Het kleine kind gaat te paard met een bediende ernaast op een ander paard. Een enorm verlangen komt op in hem als de weg een bocht maakt, om nog even om te kijken naar het familiehuis, de tuin. Zijn vader staat daar vast, zijn moeder zal staan te huilen... maar hij herinnert zich wat zijn vader heeft gezegd: 'Niet omkijken.'

En hij kijkt niet om. Met tranen in de ogen, draait hij mee met de weg. Nu kan hij zijn huis niet meer zien en je weet nooit hoe lang het zal duren – misschien heel veel jaren – voordat hij zijn vader en moeder en zijn familie weer kan zien.

Hij komt aan bij het klooster. Bij de poort van het klooster ontmoet hij de abt, die hem vol gratie ontvangt, alsof hij een volwassene is, hij maakt een buiging voor hem als hij voor de abt buigt. En de abt zegt: 'Jouw eerste test zal zijn buiten om de poort te zitten met je ogen dicht, zonder te bewegen, totdat je naar binnen geroepen wordt.'

Het kleine kind zit bij de poort, buiten de poort met zijn ogen dicht. Er gaan uren voorbij... en hij kan zelfs niet bewegen. Er zitten vliegen op zijn gezicht, maar hij kan ze niet wegvegen. Het is een kwestie van waardigheid die de abt hem betoond heeft. Hij denkt niet meer als een kind, zo gerespecteerd, hij heeft de wens van zijn familie te vervullen en de verwachtingen van de abt.

Een hele dag gaat voorbij, en zelfs andere monniken van het klooster beginnen met het kind mee te voelen. Honger, dorst... hij zit gewoon te wachten. Ze beginnen te voelen dat het kind klein is, maar enorm veel moed en lef heeft.

Uiteindelijk, tegen de tijd dat de zon ondergaat, en de hele dag voorbij is, komt de abt en neemt het kind mee naar binnen. Hij zegt: 'Je hebt de eerste test doorstaan, maar er staan je nog veel meer pieken te wachten. Ik respecteer jouw geduld, terwijl je nog zo jong bent. Je bleef onbeweeglijk, je deed je ogen niet open. Je verloor de moed niet, je vertrouwde erop dat je naar binnen geroepen zou worden als de tijd daar was.'

En dan jaren van training en getuige zijn. Het kind werd pas toegestaan om zijn ouders weer te zien nadat er misschien tien, twintig jaar waren verstreken. Maar het criterium was dat hem niet toegestaan kon worden zijn ouders te zien totdat hij no-mind zou ervaren. Als hij eenmaal no-mind bereikt, dan kan hij terug in de wereld. Nu is er geen probleem.

Als een mens eenmaal in de staat van no-mind is, kan niets hem van zijn wezen afleiden. Er is geen macht sterker dan de macht van no-mind. Zo iemand kan geen kwaad worden aangedaan. Geen gehechtheid, geen hebzucht, geen jaloezie, geen boosheid, niets kan in hem opkomen. No-mind is absoluut een zuiver luchtruim zonder enige wolken.

Anubuddha, je zegt: 'Hoe leidt gade slaan naar no-mind?'

Er is een intrinsieke wet: gedachten hebben geen eigen leven. Ze zijn parasieten, ze leven op jouw identificatie ermee. Als jij zegt 'ik ben boos' stort jij levensenergie in boosheid, omdat jij geïdentificeerd bent met de boosheid.

Maar als je zegt 'ik sla gade dat boosheid plotseling verschijnt op het scherm van de mind binnenin mij' geef je niet langer enig leven, enige fut, enige energie aan boosheid. Je zult in kunnen zien dat de boosheid absoluut impotent is, geen impact op je heeft, je niet verandert, je niet raakt, vanwege je niet geïdentificeerd zijn. Ze is absoluut hol en dood. Het zal voorbij gaan en het zal de lucht schoon en het scherm van de mind leeg laten.

Geleidelijk aan begin je uit je gedachten te komen. Dat is het hele proces van getuige zijn en gade slaan. Met andere woorden – George Gurdjieff noemde het geen identificatie – jij bent niet meer geïdentificeerd met jouw gedachten. Je staat gewoon afzijdig en apart – onverschillig, alsof ze iemand anders gedachten betreffen.

Gadeslaan heeft een zekere afstand nodig. Als je geïdentificeerd bent, is er geen afstand, zijn ze te dichtbij. Het is alsof je de spiegel te dicht bij je ogen houdt: je kunt je gezicht niet zien. Een zekere afstand is nodig; alleen dan kun je jouw gezicht in de spiegel zien.

Als gedachten te dicht bij je zijn, kun je ze niet gadeslaan. Je wordt geïmponeerd en gekleurd door jouw gedachten: boosheid maakt jou boos, hebzucht maakt je hebzuchtig, lust maakt je wellustig, omdat er helemaal geen afstand is. Ze zijn zo dichtbij dat je wel moet denken dat jij en jouw gedachten een zijn.

Gadeslaan vernietigt deze eenheid en creëert een scheiding. Hoe meer je gadeslaat des te groter de afstand. Hoe groter de afstand des te minder energie jouw gedachten van jou krijgen. En ze hebben geen enkele andere bron van energie. Al gauw beginnen ze af te sterven, te verdwijnen. In deze verdwijnende ogenblikken zul je de eerste glimpen hebben van no-mind.

Dat is wat jij ervaart. Je zegt 'ik ben steeds meer in staat mijn lichaam gade te slaan, mijn gedachten en gevoelens, en dit voelt zo goed.' Dit is alleen maar het begin. Zelfs het begin is enorm mooi – gewoon op het juiste pad te zijn, zelfs zonder een enkele stap te nemen, zal dat je enorm veel vreugde geven, zomaar.

En als je eenmaal op het juiste pad bent, zullen jouw gelukzaligheid, jouw mooie ervaringen steeds intenser worden, steeds ruimer, met nieuwe nuances, met nieuwe bloemen, met nieuwe geuren. Je zegt: 'Maar momenten van geen gedachten zijn er slechts een enkele keer.' Dat is een hele prestatie, want mensen kennen zelfs niet een enkel interval. Hun gedachten hebben altijd spitsuur, gedachte na gedachte, bumper aan bumper gaat de rij maar door, of je nu wakker bent of ligt te slapen. Wat jij dromen noemt zijn niets anders dan gedachten, maar gedachten in de vorm van beelden... want de onbewuste mind kent geen alfabetische taal. Er is geen school, geen trainingsinstituut die het onbewuste taal leert.

Het onbewuste is erg primitief, het is net als een klein kind. Heb je de boeken gezien van jouw kleine kinderen? Als je een kind iets wilt leren, moet je eerst een grote tekening maken. Dus zie je

in kinderboeken afbeeldingen, kleurige afbeeldingen met heel weinig erbij geschreven. Het kind is meer geïnteresseerd in die afbeeldingen. Hij is primitief, hij verstaat de taal van beelden.

Geleidelijk aan maak je die afbeeldingen vast aan de taal – als hij ooit een mango ziet weet hij 'het is een mango.' En hij begint te leren dat onder het beeld van de mango een bepaald woord staat wat dat beschrijft. Zijn belangstelling zit in de mango, maar het woord 'mango' wordt er mee verbonden. Naarmate het kind opgroeit, worden de beelden kleiner en komt er meer taal. Tegen de tijd dat hij naar de universiteit gaat, zullen de afbeeldingen verdwenen zijn uit het boek, blijft er alleen taal over.

Overigens herinnert het mij eraan je te vertellen dat televisie de mensheid terug heeft gebracht naar een primitieve fase, want mensen kijken weer naar beelden. Dat is een gevaar voor de toekomst – het is al duidelijk dat mensen zijn gestopt met het lezen van grote literatuur. Wie maakt zich nog druk om lezen, als je de film op televisie kunt zien? Dit is een gevaarlijk verschijnsel, want er zijn dingen die niet in beelden gereproduceerd kunnen worden. Grote literatuur kan slechts gedeeltelijk in beelden overgebracht worden.

Het gevaar is dat mensen de taal en haar schoonheid en haar magie beginnen te vergeten, en ze opnieuw primitief zullen worden, door televisie te kijken. Nu kijkt de doorsnee Amerikaan zeven-en-een-half uur televisie per dag... je kunt niet van hem verwachten dat hij Shakespeare, Kalidas, Rabindranath Tagore, Herman Hesse of Martin Buber of Jean Paul Sartre leest. Hoe groter de literatuur, des te kleiner de mogelijkheid om haar in beelden te vatten.

Afbeeldingen zijn kleurig, opwindend, makkelijk, maar niet te vergelijken met taal. De toekomst moet tegen van alles beschermd worden. Computers kunnen vernietigen, kunnen het geheugensysteem van de mens vernietigen, want het zal niet meer nodig zijn – je kunt een kleine computer ter grootte van een pakje sigaretten in je zak meedragen. Er zit alles in wat je ooit nodig hebt om te weten. Nu is het niet nodig om je eigen geheugen te hebben, druk gewoon op een knop en de computer kan jou elke informatie te geven die je nodig hebt.

De computer kan het hele geheugensysteem van de mensheid vernietigen wat zich eeuwenlang met veel moeilijkheid heeft ontwikkeld. Televisie kan al de grote literatuur wegnemen, en de mogelijkheid wegnemen dat mensen als Shelley en Byron opnieuw in de wereld worden geboren. Het zijn grote uitvindingen, maar niemand heeft naar de implicaties gekeken. Ze zullen de hele mensheid tot achterlijkheid terugbrengen.

Anubuddha, wat jij voelt duidt er echt op dat je op het juiste pad bent. Het is altijd maar de vraag voor de zoekende of hij wel de juiste richting op gaat. Er is geen waarborg, geen zekerheid, geen garantie. Al de dimensies staan open; hoe ga je het juiste kiezen?

Dit zijn de wegen en criteria voor hoe je moet kiezen. Als je op een bepaald pad bent, een bepaalde methode volgt en het brengt je vreugde, meer gevoeligheid, meer alertheid en het geeft een gevoel van enorm welzijn – is dat het enige criterium dat jij op het juiste pad bent. Als je ellendiger wordt, bozer, egoïstischer, hebzuchtiger, wellustiger – duidt dat erop dat je op een verkeerd pad bezig bent.

Op het juiste pad zal jouw gelukzaligheid elke dag steeds meer groeien, en jouw ervaringen van mooie gevoelens zullen ontzaglijk psychedelisch worden, kleuriger –kleuren die je nooit in de wereld hebt gezien, geuren die je nooit in de wereld hebt ervaren. Dan kun je verder gaan op het pad zonder enige angst om verkeerd te gaan.

Deze innerlijke ervaringen zullen je altijd op het juiste pad houden. Onthoudt gewoon dat als ze groeien, dit betekent dat jij voortgaat. Nu heb je een paar ogenblikken van gedachteloos zijn... Het is geen eenvoudige verworvenheid, het is een grote prestatie, want in hun hele leven kennen mensen niet eens een enkel moment dat er geen gedachten zijn. Deze openingen zullen groeien.

Als je steeds meer gecentreerd raakt, steeds meer alert, zullen deze tussenruimten groter gaan worden. En de dag is niet ver weg – als je voortgaat zonder terug te kijken, zonder in de fout te gaan – als je zo steeds zo doorgaat, is de dag niet ver weg dat je voor het eerst zult voelen dat de ruimte zo groot is geworden dat er uren voorbijgaan en er zelfs niet een gedachte opkomt. Nu heb je grotere ervaringen van no-mind.

De ultieme prestatie is als je vierentwintig uur per dag omgeven bent door no-mind. Dat betekent niet dat je de mind niet kunt gebruiken, dat is een misvatting die geopperd wordt door hen die niets omtrent no-mind weten. No-mind houdt niet in dat je de mind niet kunt gebruiken, het betekent eenvoudig dat de mind jou niet kan gebruiken.

No-mind betekent niet dat de mind vernietigd is. No-mind betekent gewoon dat de mind opzij gezet is. Je kunt het elk moment in actie brengen als je moet communiceren met de wereld. Het zal jouw dienaar zijn. Op dit moment is het je meester. Zelfs als je alleen zit gaat het maar door met ouwehoeren – en je kunt niets doen, je bent uiterst hulpeloos.

No-mind betekent gewoon dat de mind op zijn juiste plek is gezet. Als dienaar is het een groot instrument; als meester is het echt betreurenswaardig. Het is gevaarlijk. Het zal je hele leven vernietigen. Mind is slechts een medium voor als je wenst te communiceren met anderen. Maar als je alleen bent, is er geen behoefte aan de mind. Dus wanneer je het maar wenst te gebruiken, kun je het gebruiken.

En onthoudt nog een ding: als de mind urenlang stil is, wordt het fris, jong, meer creatief, meer gevoelig, verjongd door de rust. Gewoonlijk begint de mind van de mens ergens omtrent het derde of vierde levensjaar, en gaat dan zeventig, tachtig jaar door zonder ooit een dag vakantie. Natuurlijk kunnen ze niet erg creatief zijn. Ze zijn uitermate vermoeid – en vermoeid door de rommel. Miljoenen mensen in de wereld leven zonder enige creativiteit. Creativiteit is een van de meest zalige ervaringen. Maar hun mind is zo vermoeid... ze zijn niet in staat tot overvloedige energie.

De mens van no-mind houdt de mind in rust, vol energie, onmetelijk gevoelig, bereid in actie te komen zodra dat wordt verzocht. Het is niet toevallig dat de woorden van mensen die no-mind hebben ervaren, een magie van zichzelf beginnen te hebben. Het heeft enorme spontaniteit en de frisheid van de dauwdruppel in de vroege ochtend voor de zon opkomt. En de mind is van de natuur het meest ontwikkelde medium van expressie en creativiteit.

Dus de meditatieve mens – of met andere woorden, de mens van no-mind – verandert zelfs zijn proza in poëzie. Zonder enige inspanning krijgen zijn woorden zo veel autoriteit dat ze geen argumenten nodig hebben. Ze worden hun eigen argumenten. De kracht die ze dragen wordt een vanzelfsprekende waarheid. Er is geen behoefte aan enige andere ondersteuning van logica of van de geschriften. De woorden van een man van no-mind hebben een intrinsieke zekerheid van zichzelf. Als je bereid bent te ontvangen en luisteren, zul je het in je hart voelen. De vanzelfsprekende waarheid.

Kijk naar de vroegere tijd: Gautama Boeddha is nooit tegengesproken door enige van zijn discipelen; noch Mahavira, noch Mozes, noch Jezus. Er was iets alleen al in hun woorden, al in hun tegenwoordigheid wat je overtuigde. Zonder enige poging om je te veranderen, onderging je een

verandering. Geen van de grote meesters zijn missionarissen geweest, ze hebben nooit geprobeerd iemand te bekeren, maar ze hebben miljoenen bekeerd.

Het is een wonder – maar het wonder bestaat uit een uitgeruste mind, een mind die altijd vol is van energie en slechts een enkele keer gebruikt wordt. Als ik tot jullie spreek, moet ik de mind gebruiken. Als ik in mijn kamer zit, bijna de hele dag, vergeet ik alles betreffende de mind. Ik ben zuiver stilte... en intussen rust de mind uit. Als ik tegen jullie spreek, zijn dat de enige ogenblikken dat ik de mind gebruik. Als ik alleen ben, ben ik volkomen alleen, en is er geen behoefte om de mind te gebruiken.

Anubuddha, je zegt: 'Als ik u hoor zeggen "meditatie is getuige zijn", voel ik dat ik dat begrijp. Maar als u spreekt van no-mind klinkt dat helemaal niet makkelijk.'

Hoe kan het makkelijk klinken? Want het is jouw toekomstige mogelijkheid. Je bent met meditatie begonnen; ze kan in de beginfase zijn, maar je hebt een bepaalde ervaring ervan die maakt dat je mij begrijpt. Maar als je meditatie kunt begrijpen, maak je dan helemaal geen zorgen.

Meditatie leidt je zeker naar no-mind, net zoals elke rivier naar de oceaan beweegt zonder kaarten, zonder enige gidsen. Elke rivier zonder uitzondering bereikt uiteindelijk de oceaan. Elke meditatie, zonder uitzondering bereikt uiteindelijk de staat van no-mind.

Maar natuurlijk, als de Ganges in de Himalaya zwerft in de bergen en dalen, heeft ze geen idee van de oceaan, ze kan het bestaan van de oceaan niet bevatten – maar ze beweegt zich naar de oceaan, omdat water de intrinsieke capaciteit heeft altijd de laagste plaats te vinden. En de oceanen zijn de laagste plaatsen... dus rivieren worden geboren op de pieken van de Himalaya en beginnen onmiddellijk naar lagere gebieden te bewegen, en uiteindelijk moeten ze wel de oceaan vinden.

Precies het omgekeerde is het proces van meditatie: ze beweegt omhoog naar de hogere pieken, en de ultieme piek is no-mind. No-mind is een eenvoudig woord, maar het betekent exact verlichting, bevrijding, vrijheid van alle gebondenheid, de ervaring van eeuwigheid en onsterfelijkheid.

Dit zijn grote woorden en ik wil je niet afschrikken, dus gebruik ik een eenvoudig woord, no-mind. Je kent de mind... je kunt je een staat voorstellen als de mind niet zal functioneren. Als eenmaal de mind niet functioneert, wordt je een deel van de mind van de kosmos, de universele mind. Als je deel bent van de universele mind functioneert jouw individuele mind als een prachtige dienaar. Het heeft de meester erkend, en het brengt nieuws van de universele mind naar hen die nog geketend zijn aan de individuele mind.

Als ik tot jullie spreek, is het in feite het universum wat mij gebruikt. Mijn woorden zijn niet mijn woorden; ze behoren aan de universele waarheid. Dat is hun macht, dat is hun charisma, dat is hun magie.